

Звіт про роботу відділу культури і туризму за 2013 рік.

Туризм і рекреація.

На виконання розпорядження голови обласної державної адміністрації від 10.12.2010р. № 826 р. „Про Програму розвитку туризму і курортів у Закарпатській області на 2011 – 2015 роки ” райдержадміністрацією було прийнято аналогічне розпорядження від 05.01.2011 р. № 3 „Про Програму розвитку туризму і курортів у Свалявському районі на 2011 – 2015 роки”, яким затверджено відповідні заходи з питань розвитку туризму і курортів.

На виконання вищезазначених заходів протягом 2013 року проводилася відповідна робота з реалізації заходів по розвитку та рекреації санаторно-курортних та туристично-рекреаційних закладів у Свалявському районі.

В регіоні розвинені майже всі види рекреаційної діяльності: від санаторно-курортного лікування до відпочинку і різних видів туризму, що здійснюються практично протягом цілого року .

На базі мінеральних вод стабільно продовжують працювати відомі санаторно - курортні оздоровниці: „Сонячне Закарпаття”; ТОВ „Сузір'я” („Квітка Полонини”); „Поляна” ; „Кришталеве джерело”, оздоровчий комплекс „ Сонячна долина” та 34 готельно-туристичних закладів.

Матеріально-технічна база вищезгаданих санаторно-курортних та туристично-рекреаційних закладів знаходиться в задовільному стані. Системи опалення , водопостачання відповідають експлуатаційним вимогам .

До послуг відпочиваючих пропонуються нові комфортабельні готельні комплекси з комфортними номерами, басейни, мінеральні ванни, тренажерні зали, тенісні корти, більярд, кафе-ресторани, бари, конференц-зали, салони краси, масажні кабінети, солярій, джакузі, прокатні пункти лижного спорядження та велосипедів, приватні підйомники, прогулянка на конях, ловля риби у ставках та форельниках тощо.

В районі є в наявності три гірськолижні витяги, а саме: ТОВ „Сузір'я” (санаторій „Квітка Полонини”) - 1; ТОВ „Лижний центр” с.Поляна; гірськолижний комплекс „ Гранд - Поляна” урочище „Ведмежий” с. Поляна, при яких діють пункти прокату гірськолижного спорядження.

Протягом 2013 року закладами туристично-рекреаційного призначення оздоровлено понад 90 тис.осіб. Загалом за 2013 рік господарюючими суб'єктами району санаторно – курортної сфери реалізовано послуг на суму понад 145,0 млн.гривень, що становить 103,6 відсотків до аналогічного періоду 2012 року.

Закладами туристично-рекреаційного призначення протягом минулого року відраховано до бюджетів всіх рівнів понад 25,8 млн.гривень, або на 112,4 відсотків більше, ніж торік. Заборгованість до бюджетів, Пенсійного фонду та виплаті заробітної плати відсутня.

Всі санаторно-курортні та туристично-рекреаційні заклади мають свідоцтва про право власності на нерухоме майно. За всіма установами санаторно-туристичного та готельного комплексів закріплені земельні ділянки на правах власності та оренди.

Також розробляються заходи щодо освоєння рекреаційного та екотуристичного потенціалу населених пунктів. Так, визначено земельні

ділянки для продажу через аукціон для розташування об'єктів оздоровчого та рекреаційного призначення, зокрема: за межами с.Дусина (урочище „Верх ” – площею 10,0 га), с.Березники (урочище „Ріка” – площею 0,54 га), сіл Родниківка та Рудникова Гута (урочище „Корнянка”, „Щавльове” – площею 1,1 га та 1,4 га), с.Керецьки (урочище „Гора” - площею 1,5 га), с.Солочин (урочище „Облазний” – площею 3,4 га, 1,0 га, 2,7 га, урочище „Млаки” – площею 0,8 га та 4,7 га), с.Неліпино (урочище „Хітарь” – площею 1,0 га).

Підготовлено інвестиційні пропозиції щодо реалізації таких проектів як „Котеджне містечко „Гора” с.Керецьки, „Туристично - спортивний комплекс „Стой” с.Березники, „Санаторно-оздоровчий комплекс „Неліпино” с.Неліпино, „Полянська Долина” с.Поляна урочище Лиса, турбази „ Віжень ” с.Родниківка, комплексівідпочинку „Яворниковатий” с.Родниківка та „Мінчоль” с.Родникова Гута.

У III кварталі 2013 року проведено реконструкцію незавершеного будівництва садового будинку під готельно-ресторанний комплекс в с.Неліпино, урочище „6-й кілометр” 12/5 Даньо Ф.І.

Із об'єктів оздоровчо-туристичного комплексу у 2014 році планується завершити роботи по будівництву, реконструкції та ввести в експлуатацію реабілітаційний центр в м.Свалява, будинок відпочинку (II черга) ПП Коцура П.І. і готельний комплекс ПП Гегедоша в с.Поляна, базу відпочинку в с.Неліпино ПП Цанька В.І., другу чергу будівництва (котеджі) туристичного комплексу ТОВ „Золоті полянки” в с.Солочин, шосту чергу будівництва (вхідної групи) лікувально-оздоровчого комплексу ТОВ „Сузір'я”.

В санаторії „Квітка Полонини” функціонує науково-виробнича асоціація „Племконецентр”, яка займається розвитком племінного тваринництва, зокрема, конярства у Західному регіоні України, а також кінного туризму, організацією роботи школи верхової їзди, показових виступів, спортивних змагань, послуг у сфері шоу – бізнесу, а також лікування гіпотерапією. Щорічно тут проходить конкурс та державна атестація жеребців – плідників гуцульської породи. Переможців жеребців – плідників та їх власників нагороджують медалями різного гатунку і відповідними дипломами.

В більшості закладів, що знаходяться у власності фізичних осіб, спектр додаткових послуг урізноманітнюються, а саме: руські лазні, конференц-зали, салони краси, масажні кабінети, тренажерні зали, тенісні корти, більярд, солярій, джакузі, прокатні пункти лижного спорядження, приватні підйомники, прогулянка на конях, прокатні пункти велосипедів, ловля риби у приватних ставках та форельниках тощо.

Забезпечується подальший розвиток сільського зеленого туризму. В сільській місцевості є багато цікавих екскурсійних об'єктів, пов'язаних з народними промислами - ткацтвом, вишиванням, різьбленням по дереву, які розкривають витоки та джерела народної культури. Це дає змогу сільським господарям та іншим ентузіастам організації відпочинку на селі широкі можливості по розробці і реалізації цікавих програм для гостей сільських садиб.

Села району мають історико - архітектурну спадщину, культуру, самобутній побут, даровані самою природою мальовничі ландшафти, лікувально-рекреаційні ресурси. Мальовничі місця регіону дозволяють вибрати відпочинок за вподобанням: рибалка, збирання грибів, туристичні

походи, екскурсії тощо. Тому сільський зелений туризм давно практикується на Свалявщині.

Туристів та відпочиваючих готові гостинно прийняти понад п'ятдесят власників сільських садиб. Базовим ареалом розвитку сільського туризму є села : Солочин, Ганьковиця, Неліпино, Сасівка, Вовчий, Уклин та Поляна Свалявського району. Для їхніх послуг пропонуються різні види активного відпочинку. А саме: басейни, спортмайданчики, різноманітні екскурсійні програми, культурно-масові заходи, кінний спорт, туристичні маршрути, гірськолижні витяги тощо. Є можливість харчуватися традиційною закарпатською кухнею, дегустацією домашніх вин, ознайомитися та придбати вироби народних умільців Свалявщини.

Туристичними установами Свалявщини організуються та проводяться екскурсії по мальовничих місцевостях урочищ: „Буковина”; „Полонина”; „Завадки”; сходження на гору „Рожок”, „Стой”, „Синяк”, „Дунавка” тощо.

Кожний туристичний заклад видає свої буклети, виступають по радіо з інформацією про свій заклад, мають друковану продукцію для передачі по факсу, поміщають статті в різних друкованих виданнях з метою залучення відпочиваючих.

На території Свалявщини знаходиться Михайлівська православна церква - пам'ятка дерев'яної культової архітектури ХУІ - ХУІІІ ст., яка слугує для проведення богослужінь та використовується в туристичних цілях з метою ознайомлення з культурно- історичною спадщиною краю. А також можна відвідати Кирило – Мефодіївський жіночий православний монастир в с.Драчино, Свалявський історичний музей, ознайомитися з ботанічною пам'яткою давньої історії, природи - дубом, вік якого сягає понад 400 років, форелевим господарством „Ждимир” с.Вовчий та побувати на різних культурно мистецьких заходах: святах, концертах, фестивалях, оглядах-конкурсах, виставках, що проводяться в районі.

На Веб – сторінці Свалявського району розміщена інформаційна база інвестиційних проектів та представлені туристичні об'єкти району.

Туристичний потенціал району було представлено на ХІІ Міжнародній виставці - ярмарку „Тур'євроцентр-Закарпаття 2013” і туристичному фестивалі „Євро Карпати – 2013”; святкуванні Всесвітнього дня туризму та Дня туризму в Україні, „Барвіста Україна” м.Київ, фестивалі мінеральної води „Сила життя – у джерелах Карпат” тощо.

Начальник відділу культури і туризму райдержадміністрації М.М.Ляхович